

ЗАКОН

за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство
(Обн., ДВ, бр. 103 от 23.11.2004 г.; изм., бр. 82 от 2006 г.; доп., бр. 33 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 66 от 2008 г.; изм., бр. 82 от 16.10.2009 г.)

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този закон урежда условията и реда за осигуряване на специална защита от страна на държавата на лица, застрашени във връзка с наказателно производство, и на лица, пряко свързани с тях, когато не могат да бъдат защитени със средствата, предвидени в **Наказателно-процесуалния кодекс**.

Чл. 2. Целта на закона е да подпомага борбата с тежките умишлени престъпления и с организираната престъпност, като осигурява безопасността на лицата, чиито показания, обяснения или информация са от съществено значение за наказателното производство.

Чл. 3. Специална защита по този закон могат да получат следните застрашени лица:

1. (изм., ДВ, бр. 66 от 2008 г.) участници в наказателно производство - свидетел, частен обвинител, граждански ищец, обвиняем, подсъдим, вещо лице, поемно лице;
2. осъден;
3. лица, пряко свързани с лицата по т. 1 и 2 - възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които се намират в особено близки отношения.

Чл. 4. Застрашените лица могат да получат специална защита, когато показанията, обясненията или информацията на лицата по чл. 3, т. 1 и 2 осигуряват доказателства от съществено значение в наказателни производства по тежки умишлени престъпления от общ характер по **глава първа, глава втора, глава шеста - чл. 242, ал. 2, 3 и 4, глава осма - раздел IV, глава единнадесета - чл. 330, 333, 354а - 354в, и глава четиринадесета от Наказателния кодекс** и по всички престъпления, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група.

Глава втора ПРОГРАМА ЗА ЗАЩИТА НА ЗАСТРАШЕНИ ЛИЦА

Раздел I

Същност на Програмата за защита на застрашени лица и видове защита

Чл. 5. (1) Програмата за защита на застрашени лица, наричана по-нататък "Програма за защита", представлява комплекс от мерки, предприемани от определени държавни органи по отношение на лица, получили статут на защитени лица по този закон.

(2) Мерките по Програмата за защита са задължителни за всички държавни органи и длъжностни лица, както и за всички юридически и физически лица.

Чл. 6. (1) Програмата за защита включва следните мерки:

1. лична физическа охрана;
2. охрана на имуществото;
3. временно настаняване на безопасно място;
4. промяна на мястото на живеене, мястото на работа или учебното заведение, или настаняване в друго място за изтърпяване на наказанието;
5. (изм., ДВ, бр. 66 от 2008 г.) пълна промяна на самоличността.

(2) Мерките по ал. 1 може да се прилагат заедно или поотделно, временно - докато съществуват причините за тяхното прилагане, или постоянно.

(3) (Изм., ДВ, бр. 66 от 2008 г.) При прилагане на мерките по ал. 1, т. 3 и 4 с изричното писмено съгласие на защитеното лице временно се създават нови основни данни за него, които се унищожават след отпадане на необходимостта от тяхното обработване.

(4) Мярката по ал. 1, т. 5 се прилага само като изключителна мярка, когато защитата не може да бъде осигурена чрез някоя от другите мерки.

(5) (Нова, ДВ, бр. 66 от 2008 г.) Обработването по този закон на лични данни на защитените лица е държавна тайна.

(6) (Предишна ал. 5, ДВ, бр. 66 от 2008 г.) Програмата за защита може да включва и дейности по осигуряване на социална, медицинска, психологическа, правна или финансова помощ.

Чл. 7. (1) Физическата охрана на защитено лице е дейност по защита на телесната неприкосновеност от противоправни посегателства и може да бъде денонощна, за определени часове или за определени случаи.

(2) (Изм., ДВ, бр. 82 от 2006 г.; отм., бр. 66 от 2008 г.).

(3) (Изм., ДВ, бр. 82 от 2006 г.; отм., бр. 66 от 2008 г.).

Чл. 8. Охраната на имуществото е дейност по неговата физическа защита от противоправни посегателства.

Чл. 9. Временното настаняване на безопасно място е незабавно преместване на защитеното лице за кратък период на друг адрес, различен от постоянното му място на живеене.

Чл. 10. Промяната на мястото на живеене, мястото на работа или учебното заведение, или настаняването в друго място за изтърпяване на наказанието се прилага до отпадане на застрашеността по чл. 1.

Чл. 11. (Отм., ДВ, бр. 66 от 2008 г.).

Чл. 12. (1) Прилагането на мярката по чл. 6, ал. 1, т. 5 не освобождава защитеното лице от изпълнение на задълженията му към държавата или към трети лица.

- (2) (Отм., ДВ, бр. 66 от 2008 г.).
(3) (Изм., ДВ, бр. 66 от 2008 г.) При пълна промяна на самоличността се издава нов документ за самоличност, личните данни в който не могат да бъдат еднакви с чужди лични данни.
(4) (Изм., ДВ, бр. 66 от 2008 г.) Пълната промяна на самоличността може да се осъществи и чрез промяна на външни физически белези на защитеното лице.

Раздел II Компетентни органи

Чл. 13. (1) (Доп., ДВ, бр. 66 от 2008 г.) За осъществяване на Програмата за защита към министъра на правосъдието се създава Съвет по защита на застрашени лица, наричан по-нататък Съвет по защита. Мерките по Програмата за защита се прилагат от Бюро по защита на застрашени лица, наричано по-нататък "Бюрото по защита".

- (2) (Доп., ДВ, бр. 33 от 2008 г.; отм., бр. 66 от 2008 г.).
(3) (Отм., ДВ, бр. 66 от 2008 г.).
(4) (Отм., ДВ, бр. 66 от 2008 г.).
(5) (Отм., ДВ, бр. 66 от 2008 г.).
(6) (Отм., ДВ, бр. 66 от 2008 г.).

Чл. 13а. (Нов, ДВ, бр. 66 от 2008 г.)

(1) Съветът по защита се състои от председател - заместник-министър на правосъдието, и членове: ръководителя на Бюрото по защита, съдия от Върховния касационен съд, прокурор от Върховната касационна прокуратура, следовател от Националната следствена служба и по един представител на длъжност директор на дирекция от Министерството на вътрешните работи и от Държавна агенция "Национална сигурност".

(2) Когато председателят на Съвета по защита е извън страната или е в отпуск, той може да възложи на ръководителя на Бюрото по защита председателстването на съвета.

(3) Съветът по защита се събира на заседание веднъж на три месеца, както и в тридневен срок от направено предложение за включване в Програмата за защита.

(4) Членовете на Съвета по защита не могат да разгласяват информацията, която им е станала известна във връзка с изпълнението на Програмата за защита.

(5) Средствата, необходими за осъществяване на Програмата за защита, се осигуряват по бюджета на Министерството на правосъдието.

Чл. 14. (1) (Изм., ДВ, бр. 66 от 2008 г.) Бюрото по защита е специализиран отдел в Главна дирекция "Охрана" към Министерството на правосъдието. Ръководител на Бюрото по защита е Главният директор на Главна дирекция "Охрана".

(2) В изпълнение на решението на Съвета по защита за включване в Програмата за защита Бюрото по защита:

1. информира застрашеното лице за възможностите на Програмата за защита;
2. сключва споразумение със застрашеното лице за включване в Програмата за защита, за което уведомява прокурора или съдията-докладчик, направил предложението за защита;
3. определя служител за връзка със защитеното лице;
4. осъществява чрез охраняващ екип, специално сформирани за случая, конкретните мерки от Програмата за защита въз основа на сключеното споразумение.

(3) Бюрото по защита изгражда, поддържа и съхранява база данни за лицата, включени в Програмата за защита, в съответствие със Закона за защита на личните данни.

(4) Бюрото по защита не може да разгласява информацията, която му е известна във връзка с изпълнението на Програмата за защита.

(5) При изпълнение на Програмата за защита Бюрото по защита може да иска съдействие от всички компетентни държавни органи, което не може да бъде отказано.

(6) Бюрото по защита се отчита периодично пред председателя на Съвета по защита за изразходваните средства по приложение на Програмата за защита - общо и за всеки конкретен случай.

(7) (Нова, ДВ, бр. 66 от 2008 г.) При прилагането на Програмата за защита служителите на Бюрото по защита имат правомощията по **чл. 393, ал. 1 от Закона за съдебната власт**.

(8) (Нова, ДВ, бр. 66 от 2008 г.) Министърът на правосъдието издава вътрешни правила за условията и реда за назначаване на служителите в Бюрото по защита.

Чл. 14а. (Нов, ДВ, бр. 66 от 2008 г.)

(1) На служителите от Бюрото по защита, които прилагат мерките за изпълнение на Програмата за защита, временно могат да се създават нови основни данни, които се използват само при изпълнение на служебните задължения.

(2) Данните по ал. 1 се унищожават след отпадане на необходимостта от тяхното обработване.

Чл. 14б. (Нов, ДВ, бр. 66 от 2008 г.; изм., бр. 82 от 2009 г.) В случаите по чл. 6, ал. 1, т. 5 и ал. 3 и чл. 14а, ал. 1 служебно се издават нови български лични документи.

Раздел III Процедура по включване в Програмата за защита

Чл. 15. (1) Включване в Програмата за защита се извършва по предложение на окръжния прокурор, а в съдебното производство - на съдията-докладчик, до Съвета по защита.

(2) Предложението за предоставяне на защита се прави служебно или по искане на:

1. застрашеното лице;
2. разследващия орган;
3. наблюдаващия прокурор;

4. началника на мястото за лишаване от свобода - за осъдени лица.
- (3) В случаите по ал. 2, т. 2, 3 и 4 е необходимо и изричното писмено съгласие на застрашеното лице.
- (4) Окръжният прокурор или съдията-докладчик разглежда искането в тридневен срок от получаването му и внася в Съвета по защита обосновано предложение за включване в Програмата за защита или отказва да внесе предложението.
- (5) Отказът на прокурора или съдията-докладчик по ал. 4 не подлежи на обжалване.
- Чл. 16. (1) Предложението по чл. 15, ал. 1 трябва да е в писмен вид и да съдържа:
- данни за съответното наказателно производство;
  - лични данни за застрашеното лице;
  - данни за това дали показанията, обясненията или информацията на застрашеното лице осигуряват доказателства от съществено значение за наказателното производство;
  - всички данни за наличието на реална заплаха за живота, здравето или имуществото на лицето във връзка с наказателното производство;
  - списък на лицата, запознати с показанията или информацията, с която разполага застрашеното лице;
  - най-обща психологическа оценка на застрашеното лице;
  - наличието и степента на заплахата, която застрашеното лице би представлявало за средата, в която ще бъде включено;
  - други данни, които са от значение за необходимостта от включване в Програмата за защита.
- (2) Към предложението се прилага декларация от застрашеното лице за неговото семейно и материално състояние, както и за задълженията му към трети лица.
- Чл. 17. (1) Съветът по защита разглежда предложението на окръжния прокурор или на съдията-докладчик, като преценява от съществено значение ли са показанията, обясненията или информацията на застрашеното лице за наказателното производство, както и обективността и степента на заплахата, и:
- ако са налице условията, предвидени в този закон, взема решение за предоставяне на защита, което изпраща незабавно на Бюрото по защита;
  - ако не са налице условията, предвидени в този закон, взема решение, с което не допуска предоставяне на защита.
- (2) Решенията на Съвета по защита не подлежат на обжалване.
- Чл. 17а. (Нов, ДВ, бр. 66 от 2008 г.)
- (1) При случаи, когато се налага незабавна промяна на вида на предоставената защита, ръководителят на Бюрото по защита може да нареди изпълнение и на други мерки от програмата без тази по чл. 6, ал. 1, т. 5.
- (2) В случаите по ал. 1 ръководителят на Бюрото по защита уведомява в тридневен срок за направената промяна или за взетите мерки председателя на Съвета по защита, който свиква незабавно заседание на съвета.
- (3) Когато Съветът по защита не одобри изпълнението на взетите по реда на ал. 1 мерки, с решението си той се произнася за прекратяване на действието им.

Раздел IV Споразумение

Чл. 18. (1) В 7-дневен срок от датата на решението на Съвета по защита за включване в Програмата за защита, Бюрото по защита сключва писмено споразумение за защита лично със застрашеното лице или с настойника или попечителя му, ако то е недееспособно.

(2) Лицето придобива статут на защитено лице от момента на подписване на споразумението.

(3) Споразумението няма характер на гражданскоправен договор по смисъла на **Закона за задълженията и договорите**.

Чл. 19. (1) Споразумението съдържа:

- номера на решението на Съвета по защита за включване в Програмата за защита;
- вида на мярката за защита и помощта, които се предоставят;
- времетраенето на защитата;
- името на служителя за връзка на защитеното лице с Бюрото по защита;
- правата и задълженията на страните по Програмата за защита;
- условията за оттегляне от споразумението;
- датата и мястото на подписване и подписите на страните.

(2) Защитеното лице е длъжно през времетраенето на защитата да:

- избягва контакти с криминално проявени лица;
- се въздържа от действия, които могат да застрашат сигурността му или да попречат на изпълнението на Програмата за защита;

3. се съобразява с мерките за защита;

4. съобщава незабавно на Бюрото по защита чрез служителя за връзка всяка информация, която му е станала известна, относно предмета на наказателното производство, във връзка с което е придобило статут на защитено лице;

5. изпълнява задълженията си към физически и юридически лица, които са възникнали преди включването му в Програмата за защита и които не се изпълняват от държавата;

6. информира незабавно Бюрото по защита чрез служителя за връзка за всички промени в състоянието си и за извършваните от него дейности по време на изпълнението на Програмата за защита;

7. не разгласява включването си в Програмата за защита.

(3) Бюрото по защита е длъжно да:

- изпълнява мерките за защита по споразумението;
- осигурява присъствието на защитеното лице в наказателното производство;
- не разгласява информацията, която му е известна във връзка с изпълнението на Програмата за защита.

Раздел V

Прекратяване действието на Програмата за защита

Чл. 20. Действието на Програмата за защита се прекратява с решение на Съвета по защита:

1. при смърт на защитеното лице;
2. след отпадане на основанията за нейното прилагане;
3. с изтичане на срока, предвиден в споразумението;
4. когато защитеното лице не изпълнява задълженията си по споразумението без уважителна причина.

Чл. 21. В случаите по чл. 20 Съветът по защита се произнася по предложение на Бюрото по защита, окръжния прокурор или съдията-докладчик.

Чл. 22. Действието на Програмата за защита може да бъде прекратено и по искане на защитеното лице, отправено до Съвета по защита чрез служителя за връзка.

Чл. 23. Съветът по защита разглежда предложението на Бюрото по защита, окръжния прокурор или съдията-докладчик или искането на защитеното лице за прекратяване действието на Програмата за защита и взема решение за прекратяване, което е окончателно.

Раздел VI

Обработка на лични данни

Чл. 24. (Отм., ДВ, бр. 66 от 2008 г.).

Чл. 25. (Отм., ДВ, бр. 66 от 2008 г.).

Глава трета

МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Чл. 26. Въз основа на международен договор, по който Република България е страна, или при условията на взаимност Бюрото по защита може да иска и да оказва съдействие по осъществяване на защитата, предвидена в този закон.

Чл. 27. (1) (Предишен текст на чл. 27, ДВ, бр. 66 от 2008 г.) При условията на чл. 26 Бюрото по защита може да:

1. (изм., ДВ, бр. 66 от 2008 г.) осъществява преместване (релокация) на защитено лице в другата държава, ако в Република България не може да бъде осъществена неговата защита;
2. иска осигуряване на временно пребиваване за определен срок на защитено лице в другата държава, както и лична физическа охрана, ако това е необходимо;
3. осигури местопребиваване на лице, преместено в Република България в рамките на Програмата за защита, по искане на другата държава;
4. осигури временно пребиваване в Република България на чуждо защитено лице за срок, посочен в молбата на другата държава, както и лична физическа охрана, ако това е необходимо.

(2) (Нова, ДВ, бр. 66 от 2008 г.) За взетите мерки по ал. 1 ръководителят на Бюрото по защита в тридневен срок уведомява председателя на Съвета по защита, който свиква незабавно заседание на съвета за разглеждане на случая.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Организацията и изпълнението на мерките по Програмата за защита, на дейността на Съвета по защита, на Бюрото по защита и на охраняващите екипи, както и редът за обработване на личните данни по този закон, се уреждат с **правилник за прилагане на закона**, приет от Министерския съвет в тримесечен срок от влизането в сила на закона.

§ 2. Изпълнението на закона се възлага на министъра на правосъдието и министъра на вътрешните работи.

§ 3. Законът влиза в сила 6 месеца след обнародването му в "Държавен вестник".

Законът е приет от XXXIX Народно събрание на 9 ноември 2004 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство

(Обн., ДВ, бр. 66 от 25.07.2008 г. – в сила от 26.09.2008 г.; изм., бр. 82 от 16.10.2009 г.)

Преходни и заключителни разпоредби

§ 13. За заварените случаи по Програмата за защита се прилагат разпоредбите на този закон.

§ 14. В двумесечен срок от деня на обнародването на този закон Министерският съвет приема произтичащите от него изменения и допълнения в правилника за прилагане на закона. До приемането на съответните промени се прилагат действащите правила, доколкото не противоречат на този закон.

§ 15. (Изм., ДВ, бр. 82 от 2009 г.) За практическата организация и изпълнение на мерките по Програмата за защита, условията и реда за издаване на българските лични документи на защитените лица и на служителите в Бюрото по защита с променени нови основни данни, за вида на издаваните документи, както и за срока за съхранение на създадените нови данни и издадените нови документи, както и за тяхното унищожаване, министърът на правосъдието,

министърът на вътрешните работи и министърът на регионалното развитие и благоустройството издават съвместна инструкция в двумесечен срок от деня на обнародването на този закон.

§ 16. В Закона за българските документи за самоличност (обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм., бр. 53, 67, 70 и 113 от 1999 г., бр. 108 от 2000 г., бр. 42 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 29 и 63 от 2003 г., бр. 96, 103 и 111 от 2004 г., бр. 43, 71, 86, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30, 82 и 105 от 2006 г., бр. 29, 46 и 52 от 2007 г.) в **чл. 1** се създава ал. 4:

"(4) Издаването на български документи за самоличност може да се извършва и по служебен път в случаите, определени със закон."

§ 17. В Закона за защита на класифицираната информация (обн., ДВ, бр. 45 от 2002 г.; попр., бр. 5 от 2003 г.; изм., бр. 31 от 2003 г., бр. 52, 55 и 89 от 2004 г., бр. 17 и 82 от 2006 г., бр. 46, 57, 95 и 109 от 2007 г. и бр. 36 от 2008 г.) в **приложение № 1 към чл. 25**, в раздел II, т. 5 след думите "обществен ред" се поставя запетая и се добавя "както и на лица, включени в Програмата за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство".

§ 18. Този закон влиза в сила два месеца след обнародването му в "Държавен вестник".

Законът е приет от 40-то Народно събрание на 10 юли 2008 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.